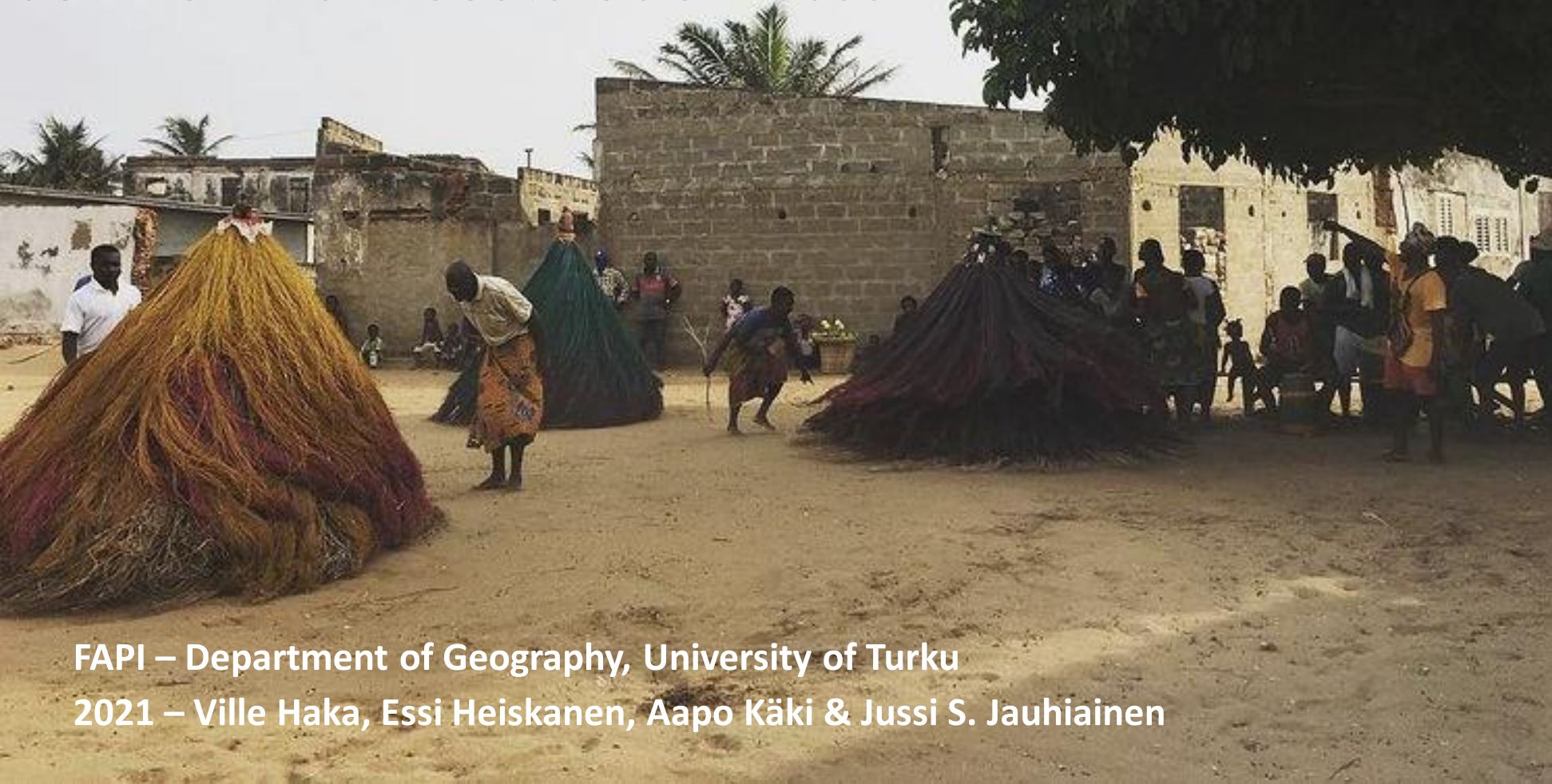

Suomalaisten Afrikkaa tutkivien henkilöiden näkemyksiä Afrikkaan kohdistuvasta tutkimuksesta ja sen kehittämisestä Suomessa

FAPI – Department of Geography, University of Turku

2021 – Ville Haka, Essi Heiskanen, Aapo Käki & Jussi S. Jauhiainen

**UNIVERSITY
OF TURKU**

Päätulokset ja suositukset

- Suomalaisten Afrikkaa tutkivien henkilöiden tärkeimmät kumppanit ovat tutkijat ja yliopistot tutkimuksen kohdemaissa mutta tämä vaihtelee merkittävästi
--> Miten lisätä yhteistyötä Suomessa? Miten lisätä yhteistyötä muualla?
- Tutkijat tietävät lähinnä oman erikoistumisalansa Afrikkaa koskevista tutkimuksista sekä tutkijoista ja teemoista, jotka ovat olleet esillä jo pitkään
--> Tunnettuuden lisääminen ja tutkijoiden yhteistyöfoorumit, myös monitieteinen tutkimus
- Pitkäaikainen sitoutunut tutkimus koettiin tärkeäksi kuten myös läsnäolo Afrikassa
--> Suomalaisten yliopistojen pitkäaikainen sitoutuminen Afrikkatutkimukseen ja sen rahoittaminen on oleellista kuten myös tutkijoiden keskinäinen organisoituminen ovat tärkeimmät Afrikkaa koskevaa tutkimusta tukevat toimenpiteet
- OKM:n globaalipilotit oli meko tuntemattomia tutkijoiden keskuudessa
→Tulee kohdentaa viestintää ja vuorovaikutusta Afrikkaa tutkiviin henkilöihin

Taustaa

- Osana OKM:n FAPI-hanketta haastateltiin suomalaisia tutkijoita, jotka olivat tutkineet Afrikkaa laajasti
- Haastattelukutsu lähetettiin noin 40 tutkijalle, joista 21 osallistui haastatteluun.
- Haastateltavat tutkijat valikoituivat eri yliopistojen kirjastoilta ja muilta tutkijoilta kerätyistä henkilöistä. Haastatteluun valittiin Google Scholarin viittaustyökalun mukaan viitatuimmat tutkijat (yli 1000 viittausta)
- Lisäksi haastatteluja tehtiin Turun yliopiston tutkijoiden parissa 9 kappaletta.
- Haastattelut suoritettiin puhelimitse ja sähköpostilla ja kaikilta haastateltavilta kysyttiin samat viisi kysymystä.

Haastattelussa esitettiin viisi kysymystä

- Mitä Afrikkaan liittyvää asiaa olette tutkinut?
- Onko Teillä yhteistyökumppaneita liittyen Afrikka-aiheisiin tutkimuksiin? (Suomessa, Afrikassa tai muualla maailmassa)? Missä? Keitä?
- Tuleeko Teille mieleen ketkä Suomessa itsenne lisäksi tutkivat Afrikkaa ja mitä aihepiirejä ?
- Onko Teillä ehdotuksia tai hyviä käytäntöjä, miten edistää Afrikkaan liittyvää tutkimusta Suomessa?
- Oletteko ollut yhteydessä OKM:n globaalipilottihankkeisiin FAPI, EDUCASE, GINTL tai SAFINET?

Haastatteluun osallistuneiden tutkijoiden yliopistot, tutkimusalat ja tutkimusten kohteet

- Haastattelukutsuja lähettäessä pyrittiin huomioimaan Suomen kaikki yliopistot, mutta viitatuimpien tutkijoiden joukossa oli enimmäkseen HY:n tutkijoita. Tästä johtuen HY:n tutkijoita oli haastatteluissa eniten.
- Haastateltavia oli myös Åbo Akademiä, Hankenista, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistosta.
- Tutkimuskenttä oli haastatteluun osallistujien välillä laaja. Eniten tutkimuksia oli luonnontieteiden ja lääketieteen parissa.
- Merkittävimmät tutkimusalueet olivat Tansania, Kenia, Etelä-Afrikka ja läntinen Afrikka.

Tutkijoiden yhteistyökumppanit

- Tutkijoiden yhteistyökuviot ja verkostot olivat hyvin erilaisia. Mitä pidempään henkilö oli tutkinut aihetta, sitä laajempi verkosto oli.
- Jokaisella tutkijalla oli yhteistyökuvioita muiden tutkijoiden kanssa.
- Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita olivat tutkimusmaiden paikalliset yliopistot, korkeakoulut ja niiden tutkijat.
- Lisäksi Suomessa oli tutkijayhteistyötä.
- Afrikan lisäksi läntisen Euroopan yliopistot ja yhdysvaltalaiset yliopistot erottuivat tärkeinä yhteistyökumppaneina osana tutkimusta.
- Muualla kuin Euroopassa, Yhdysvalloissa tai Afrikassa yhteistyökumppaneita oli vähän.

Tutkijoiden käsitys suomalaisesta Afrikka-tutkimuksesta

- Tutkijat osasivat nimetä Afrikkaa tutkineita henkilöitä ja jokaisella tutkijalla oli kontakteja ja verkostoja liittyen tutkimuksiinsa.
- Etenkin oman tieteenalan tuntemus Afrikkaan liittyvästä tutkimuksesta ja tutkijoista oli vahvaa. Lisäksi aiemmat yhteistyökuviot ja pitkään tutkineiden henkilöiden nimet korostuivat haastatteluissa. Tutkijat osasivat nimetä myös vakiintuneita tutkimusasemia, kuten Taita-aseman Keniassa.
- UniPID ja sen kautta saatu tutkijaverkosto nousivat osalla tutkijoista esiin.
- Afrikka-aiheita tutkineina organisaatioina Suomessa nousivat esiin Helsingin, Turun ja Itä-Suomen yliopistot.
- Tutkijoiden käsitys Afrikkaan kohdistuneesta tutkimuksesta oli laajaa. Parhaiten tunnettiin oma tutkimusala ja sen ympärille rakentuneet verkostot. Haasteena, miten saada lisää tietoa muilta tieteenaloilta?
 - > Pysyvyys ja pitkäjänteisyys lisää tunnettavuutta muiden tutkijoiden keskuudessa.
- Yhteiskuntatutkijoiden Afrikka-sähköpostilista on toiminut hyvänä väylänä tiedottaa asioista ja pitää yhteyttä toisiin tutkijoihin.
 - > Verkostojen ja monitieteisen tutkimuksen kautta näkyvyyttä myös uusille ja nuorille tutkijoille?

Sitoutuminen ja läsnäolo tärkeässä osassa tutkimusta Afrikassa

- Hyvinä käytäntöinä korostuivat tutkijoiden pitkän aikajänteen sitoutuminen Afrikassa tapahtuvaan tutkimukseen.
- Läsnäolo ja paikan päällä käyminen ovat tärkeitä tekijöitä afrikkalaisten kanssa työskentelyssä. Henkilökohtaiset suhteet paikallisiin koettiin tärkeiksi.
- Tutkimuksissa afrikkalaisten tasa-arvoinen ottaminen mukaan tutkimuksen vastuullisiin tehtäviin koettiin tärkeänä keinona saada aikaan toimiva yhteys.
 - > Luottamuksen synnyttäminen ja sitoutuminen afrikkalaisten mielestä tärkeää.
- Lisäksi paikallisen kulttuurin tuntemus, yhteistyöorganisaatioiden ja tutkijaverkoston hyödyntäminen, monitieteinen tutkimus ja sosiaalisen median hyödyntäminen (Twitter) koettiin hyviksi käytännöiksi osana tutkimusta.

Tutkijoiden ehdotuksen Afrikka-tutkimusten edistämiseksi

- **Rahoitus** nousi yhtenä tärkeimpänä keinona esiin Afrikkaan kohdistuvan tutkimuksen edistämiseksi. Jatkuva ja tasainen rahoitus osoittaa arvostusta ja mahdollistaa tutkimuksen sitoutumisen, mutta myös kohdennettuja, ruohonjuuritason hankkeita pitää rahoittaa. Rahoituksen tasaisempaa jakautumista eri tieteenaloille painotettiin. Akatemian Afrikkaan kohdennettu rahoitusohjelma nousi tutkijoiden haastatteluissa useasti esiin.
- Toinen suuri esiin noussut teema oli **tutkijoiden järjestäytyminen** Suomessa. Tarvitaan yhteinen lista, järjestö tai organisaatio, jotta tutkijat löytävät ja tietävät toisistaan. Tutkijafoorumi, -seminaari tai Afrikka-päivät toisivat tutkijoita yhteen ja mahdollistaisivat kokemusten jakamisen ja reflektion.
- Yliopistojen väliset suhteet ja sopimukset, vastuullinen tutkimus (vaikutusten arvioiminen tutkimusalueeseen), monitieteisyys, yritysyhteistyö, yhteistyö YK:n alaisten järjestöjen kanssa ja pysyvät tutkimusasemat edistäisivät tutkimusta.

Tutkijoiden osallisuus OKM:n globaalipilottihankkeissa

- Suurin osa tutkijoista ei ollut edes kuullut hankkeista.
- Haastatelluista tutkijoista vain kolme oli itse mukana jossain globalipilottihankkeessa.
- Hankkeista tai edes yhdestä hankkeesta oli tietoisia tutkijoista kuusi.
- -> Viestintä hankkeisiin liittyen kannattaisi kohdentaa nimenomaan Afrikkaa tutkineisiin henkilöihin. Mielenkiintoa hankkeet tutkijoissa herättivät ja he halusivat kuulla niistä lisää. Kokivat, että hankkeet voisivat olla hyödyllisiä heidän tutkimuksiaan tai yhteistyötä varten.

**UNIVERSITY
OF TURKU**